งบการเงินรวม ณ วันซื้อหุ้น

การบัญชีชั้นสูง 2 (ปวส.)

ผู้สอน: ครูชัญญภัทร สุวรรณกูล | วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์

NotebookLM

ทำไมต้องทำงบการเงินรวม?

บริษัทใหญ่ (Parent):
ผู้ถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียง > 50%
(มีอำนาจควบคุม)

บริษัทย่อย (Subsidiary):
กิจการที่ถูกอำนาจควบคุม

กลุ่มกิจการ
(Affiliated Company):
แม้ตามกฎหมายจะเป็นคนละนิติบุคคล
แต่ในทางบัญชีถือเป็น
หน่วยงานทางเศรษฐกิจเดียวกัน
จึงต้องทำงบเสมือนเป็นร่างเดียว

NotebookLM

โครงสร้างการถือหุ้น และ ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม (NCI)

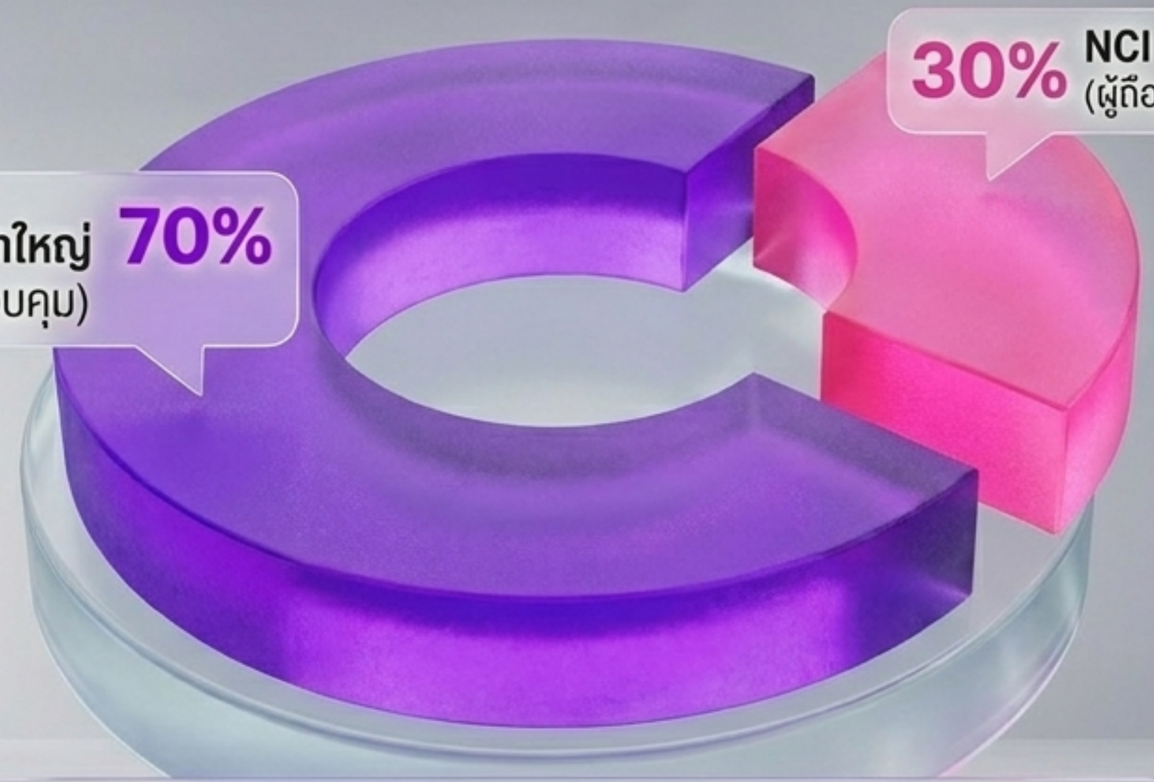

NCI คืออะไร?: ส่วนได้เสียในบริษัทย่อยที่ไม่ได้เป็นของบริษัทใหญ่ (หุ้นส่วนที่เหลือ)
หลักการสำคัญ: ถึงแม้เราจะถือหุ้นไม่เต็ม 100% แต่เรามีอำนาจคุม 100% ของสินทรัพย์ จึงต้องเอางบมารวมกันทั้งหมด แล้วค่อยจัดสรรส่วนของ NCI แยกไว้ต่างหาก

NotebookLM

4 เสาหลักการทำงบการเงินรวม (มาตรฐาน TFRS 10)

NotebookLM

ความพิเศษของ ณ วันซื้อหุ้น (Day 1)

ณ วันซื้อหุ้น กิจการจัดทำเพียง **งบแสดงฐานะการเงินรวม** เท่านั้น

ทำไมถึงทำแค่งบเดียว?

- เพราะทั้งสองบริษัทเพิ่งเริ่มรวมกิจการกัน
- ยังไม่มีการดำเนินงานร่วมกัน
- จึงยังไม่มีรายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไรสะสมรวมในฐานะกลุ่มกิจการ

NotebookLM

อาวุธลับของนักบัญชี: กระดาษทำการ 5 ช่อง

[ช่อง 2] + [ช่อง 3] +/- [ช่อง 4] = [ช่อง 5]

ช่อง 4: จุดปราบเซียน

ช่องปรับปรุงและตัดบัญชี (Dr. / Cr.) คือหัวใจสำคัญ ที่เราใช้ตัดเงินลงทุนและปรับปรุงมูลค่ายุติธรรม!

NotebookLM

การวิเคราะห์ราคาทุน vs มูลค่าตามบัญชี (3 สถานการณ์หลัก)

1

ราคาทุน = สินทรัพย์สุทธิ

สถานะ: จ่ายเท่ากับมูลค่าเป๊ะ

ผลลัพธ์: ไม่เกิดผลต่าง

การตัดบัญชี: ตัดเงินลงทุนกับส่วนของเจ้าของ 1:1 ได้พอดี

2

ราคาทุน > สินทรัพย์สุทธิ

สถานะ: จ่ายแพงกว่ามูลค่า

ผลลัพธ์: เกิด ค่าความนิยม (Goodwill)

ความหมาย: ซื้อศักยภาพ ชื่อเสียง ฐานลูกค้า (บันทึกเป็นสินทรัพย์)

3

ราคาทุน < สินทรัพย์สุทธิ

สถานะ: จ่ายถูกกว่ามูลค่า

ผลลัพธ์: เกิด กำไรจากการซื้อในราคาต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรม

ความหมาย: ได้ของถูกกว่าตลาด (บันทึกรับรู้เข้ากำไรสะสมทันที)

NotebookLM

กฎเหล็กก่อนหาผลต่าง: ต้องปรับเป็น มูลค่ายุติธรรม เสมอ

ก่อนจะเปรียบเทียบว่าเราซื้อมา ถูก หรือ แพง
ต้องปรับปรุงสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทย่อยให้เป็น
มูลค่ายุติธรรม (Fair Value) ณ วันที่ซื้อเสียก่อน!

ที่ดิน/อาคาร → มูลค่ามักจะสูงขึ้นกว่าที่บันทึกไว้ (ต้องปรับเพิ่ม)

สินค้าคงเหลือ → อาจเสื่อมสภาพหรือราคาตลาดเปลี่ยน (ต้องปรับลด)

NotebookLM

Case 1: การซื้อหุ้น 100% (ราคาทุน = มูลค่ายุติธรรม)

เมื่อซื้อหมด 100% ในราคาเท่าทุน
จะไม่มี NCI และไม่มีผลต่างใดๆ

[Dr.]

ส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัทย่อย
(ทุนหุ้นสามัญ,
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น,
กำไรสะสม)

[Cr.]

เงินลงทุน
ในบริษัทย่อย

Takeaway: สองฝั่งตัดกันลงตัวพอดีในกระดาษทำการ!

NotebookLM

Case 2: กำเนิด ค่าความนิยม (ราคาทุน > มูลค่ายุติธรรม)

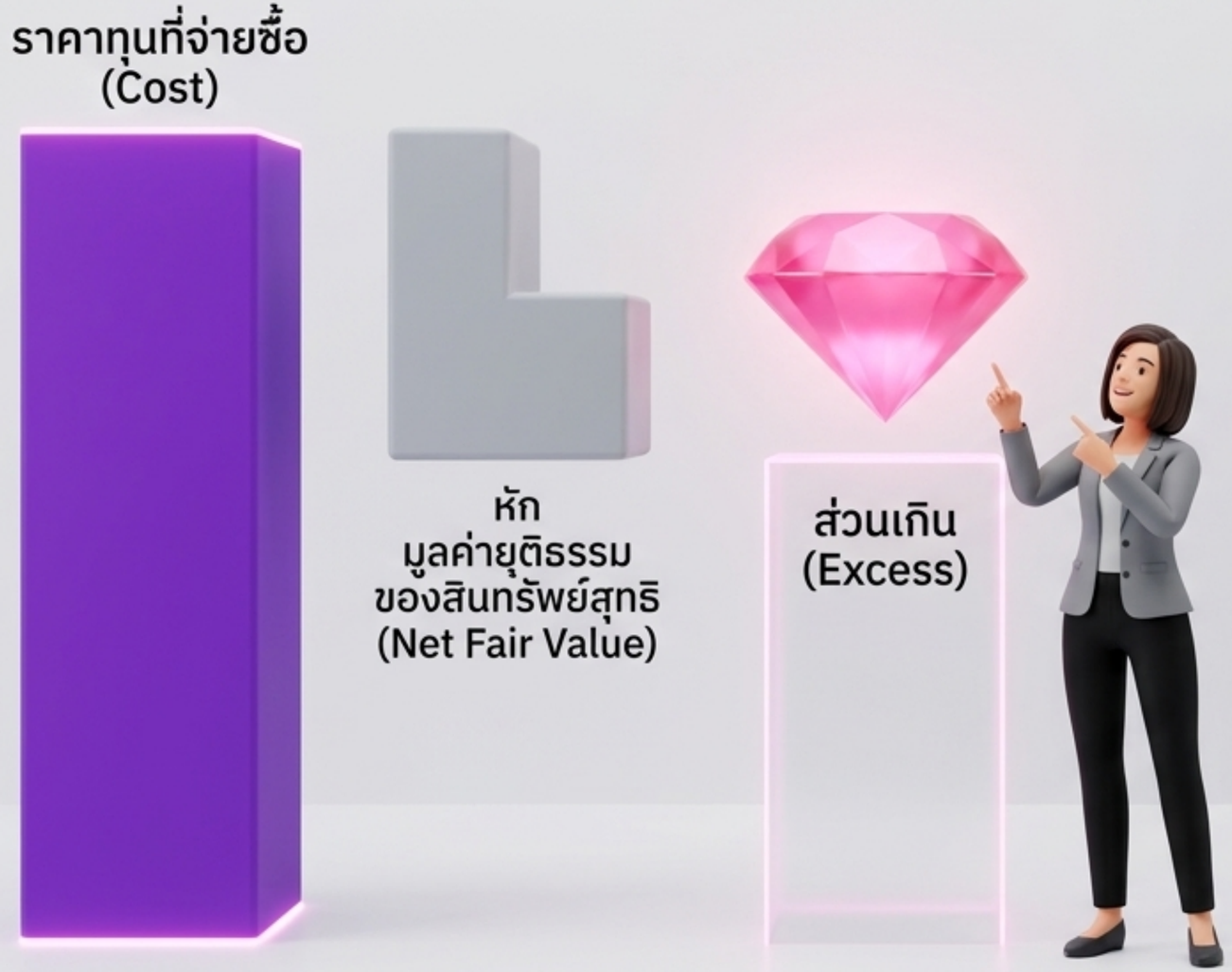

Step-by-Step Logic

1. จ่ายเงินซื้อหุ้นด้วยราคาที่สูงกว่า มูลค่ายุติธรรม
2. ผลต่างที่เกิดขึ้น ถือเป็นค่าความนิยม (Goodwill)

2. Accounting Action

บันทึก ค่าความนิยม ทางด้านเดบิต (Dr.) ในกระดาษทำการ

ถือเป็น สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ของกลุ่มกิจการ ที่แสดงถึงชื่อเสียงและฐานลูกค้า

NotebookLM

Case 3: การซื้อของถูก (ราคาทุน < มูลค่ายุติธรรม)

Step-by-Step Logic:

1. จ่ายเงินซื้อหุ้นด้วยราคาที่**ต่ำกว่า** มูลค่ายุติธรรมสุทธิ
2. เสมือนซื้อของได้ถูกกว่าราคาตลาด ผลต่างคือ **กำไรจากการซื้อ**

Accounting Action:

- บันทึก กำไรจากการซื้อในราคาต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรม ทางด้าน **เครดิต (Cr.)**
- รับรู้เข้าสู่ **กำไรสะสม** ของบริษัทใหญ่ทันทีในวันที่รวมกิจการ

NotebookLM

กรณีซื้อหุ้นไม่เต็มจำนวน (Partial Ownership & NCI)

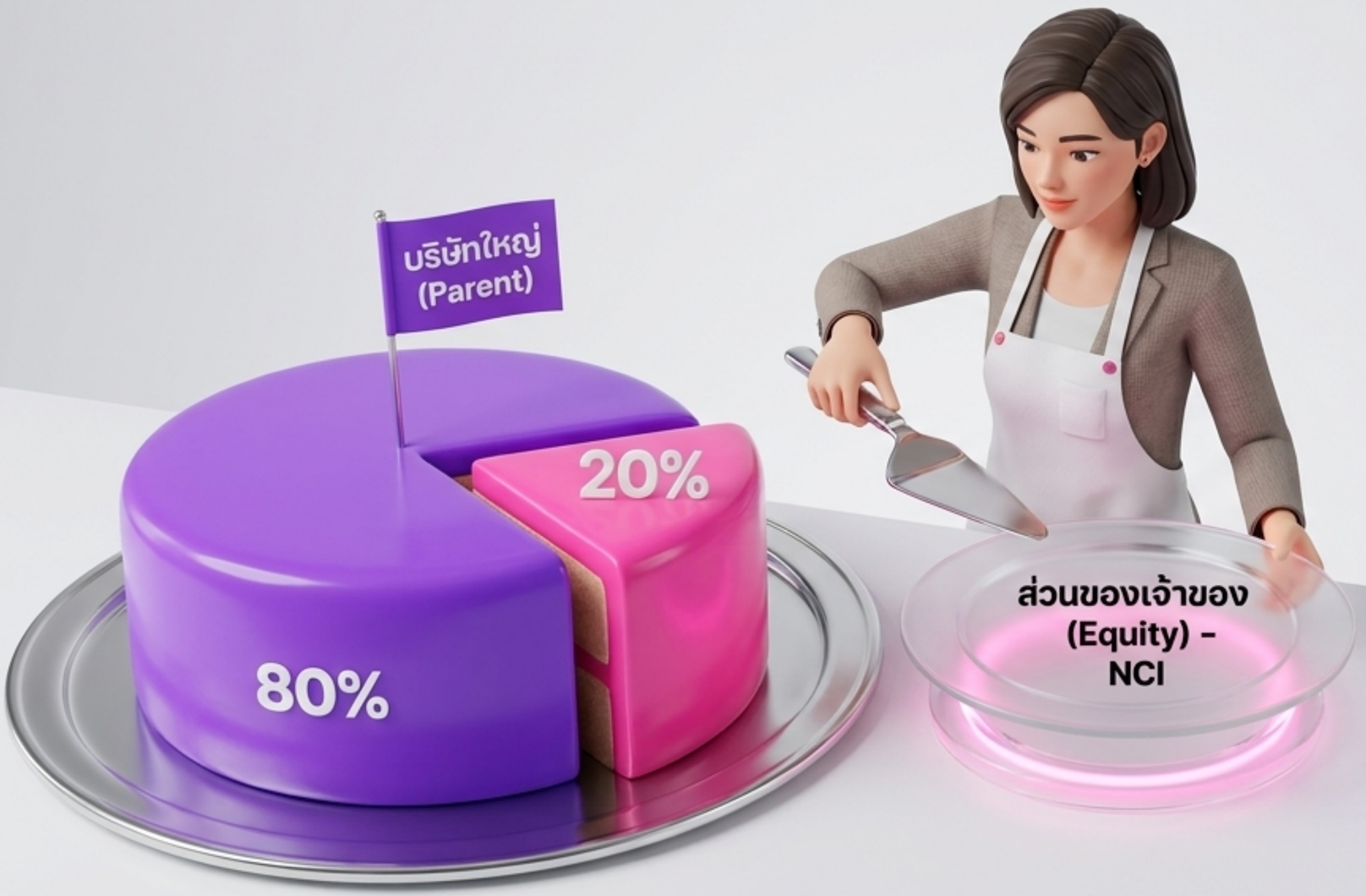

Core Principle Box

รวมสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทย่อยมา 100% เต็ม แต่ต้องแบ่งเค้กให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อย (NCI) ด้วย!

Formula Box

สูตรจำง่าย:
NCI = มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์สุทธิบริษัทย่อย × สัดส่วนหุ้นที่ไม่ได้ถือ

Accounting Action Box

เวลาตัดบัญชี ต้อง [Cr.] NCI เพิ่มเข้าไป เพื่อไปโชว์ในฝั่ง ส่วนของเจ้าของในงบแสดงฐานะการเงินรวม

NotebookLM

สรุปกฎเหล็ก: งบการเงินรวม ณ วันซื้อหุ้น

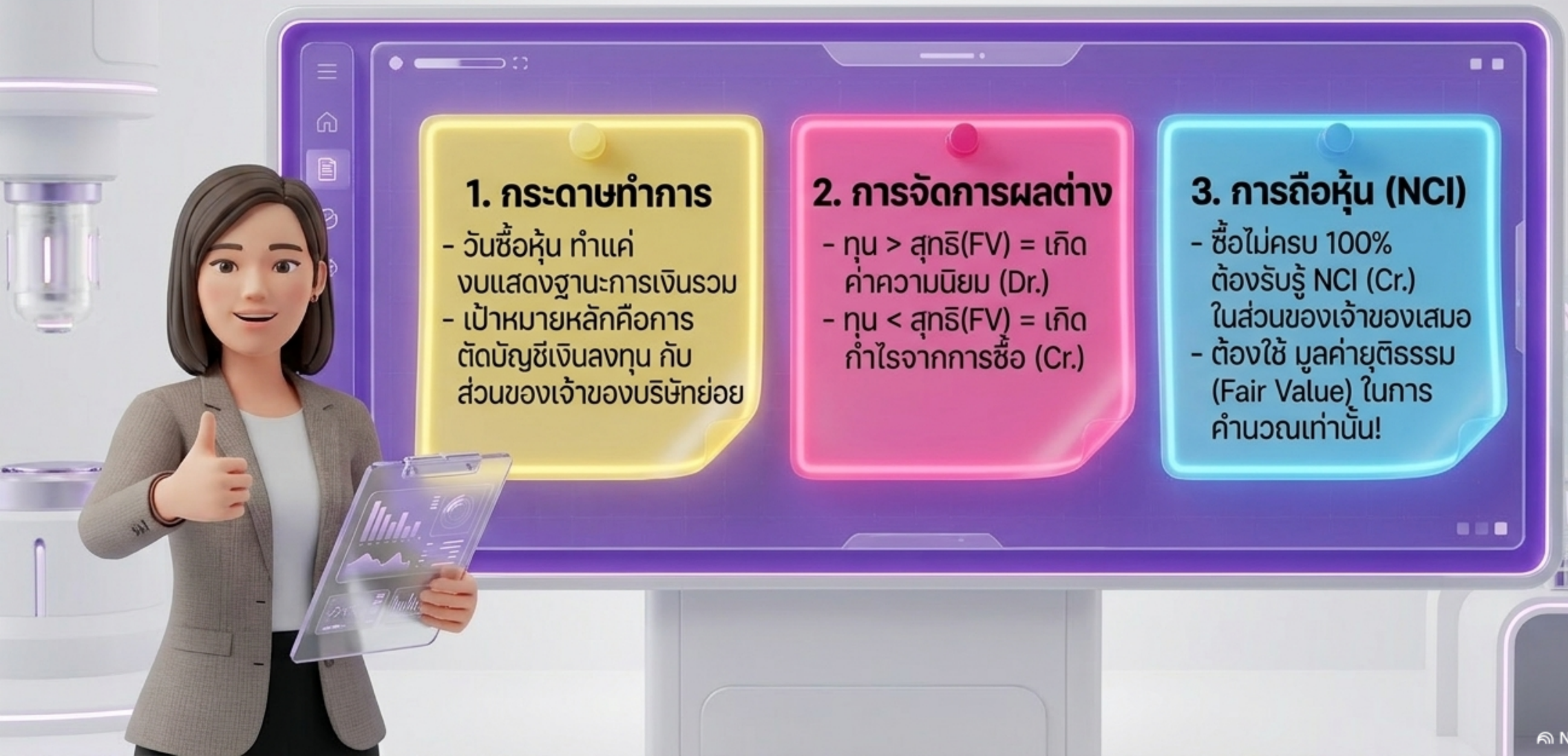

1. กระดาษทำการ

- วันซื้อหุ้น ทำแค่งบแสดงฐานะการเงินรวม
- เป้าหมายหลักคือการตัดบัญชีเงินลงทุน กับส่วนของเจ้าของบริษัทย่อย

2. การจัดการผลต่าง

- ทุน > สุทธิ(FV) = เกิดค่าความนิยม (Dr.)
- ทุน < สุทธิ(FV) = เกิดกำไรจากการซื้อ (Cr.)

3. การถือหุ้น (NCI)

- ซื้อไม่ครบ 100% ต้องรับรู้ NCI (Cr.) ในส่วนของเจ้าของเสมอ
- ต้องใช้ มูลค่ายุติธรรม (Fair Value) ในการคำนวณเท่านั้น!

NotebookLM